

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Relationship Between Role-Based Performance and Continuous Mission in Curriculum
of Non-Formal and Informal Education Centre Administrators in Ayutthaya Province

ธรา เทียงเจริญ¹

ภัทรธมณณ์ เรื่องวิทยาวุฒิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) ภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ซึ่งร่วมกับ กศน. ตำบลจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการให้บริการ

2. ภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมการพัฒนาสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.399$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารอาจไม่ส่งผลต่อภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร ฉะนั้นถ้ามีการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนผู้บริหารไม่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลการปฏิบัติภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: การปฏิบัติตามบทบาท, ภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the compliance with the executive role Non-formal and informal education centre administrators Ayutthaya Province, 2) continuous mission in the curriculum, Non-Formal and Informal education centre administrators Ayutthaya Province, and 3) the relationship between role-based performance and continuous mission in the curriculum, Non-Formal and Informal education centre administrators Ayutthaya Province. The sample were 136 informants from teachers under the non-formal and informal education centre Ayutthaya Province. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire. The reliability of both questionnaires was 0.98. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

² อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

The results of the research were as follows:

1. Role-Based Performance, as a whole, were at a high level. When considering each item, in every level with average values in descending order as follows: Create knowledge and understanding about the policy of the Office of Education, which is the same as together with the Administrative Organization organizing learning activities. Supervision, monitoring and evaluation of performance. Media supply, materials necessary for organizing learning activities and providing services.

2. Continuous Mission in Curriculum, as a whole, was at a high level. When considering each aspect, in every level with average values in descending order as follows: Internal quality assurance system, curriculum development, learning process management model, promotion of media development. in measurement and evaluation, and in promotion and support of research studies.

3. Role-based performance and Continuous mission in curriculum of Non-Formal and Informal Education Centre Administrators in Ayutthaya Province were positive relation at a very moderate level has a correlation coefficient ($r = 0.399$), statistical significance was at the 0.01 level.

This research showed that role-based performance and continuous mission in curriculum has little relation. The results indicated that the compliance with the role of the executive and the continuing mission in the curriculum is likely that if the framework is clearly defined, the management does not need to be strictly supervised.

Keywords: Role-Based Performance, Continuous Missions in Curriculum

บทนำ

การบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการศึกษานอกกระบวน และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทย เป็นอันมาก อันสืบเนื่องมาจากหลักสูตรที่จัดทำนั้นยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และตลาดแรงงาน ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข จึงต้องมีการพัฒนาคน เพราะคนเป็นกำลังสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และจำเป็น ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาศักยภาพของคนทั้งในด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม (อดุลย์ วังศรีคุณ, 2557) จะเห็นได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคใหม่นี้จะต้องประกอบไปด้วย บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ บทบาทในฐานะผู้รักษาระเบียบวินัย บทบาทในการทบทวนนโยบาย บทบาทในการบริหารหลักสูตรและการสอน บทบาทในการกำหนดตารางการปฏิบัติงาน บทบาทในการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้และส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร บทบาทในการประชาสัมพันธ์ บทบาทในการประสานสัมพันธ์กับชุมชน และบทบาทในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี (บรรจง ลาวะลี, 2560) ดังนั้น

ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงต้องมุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ และมีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปการศึกษามาหลายครั้งแล้ว และเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2559 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการประชุมร่วมกับผู้บริหารระดับสูง และข้าราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมอบนโยบายที่เป็นจุดเน้น และแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย จุดเน้นที่สำคัญใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการผลิต พัฒนากำลังคนและสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4) ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 5) ด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการ เพื่อมีส่วนราชการและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาได้มีการจัดทำแผน ปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อนจุดเน้นเชิงนโยบาย และกำหนดกรอบการติดตาม ประเมินผล และรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทราบ (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, 2559) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาทุก

แห่งจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการประเมิน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาตามบริบทของท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็น สามารถคิดเป็นวิเคราะห์เป็น และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนต้องมีการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนให้สามารถก้าวตามให้ทันยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม ต่อไป นอกจากนี้ จากการศึกษาของ พัชราพร ราชโรจน์ (2558) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการตัดสินใจในระดับสูงสุด คือ ด้านบทบาทการเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร และด้านบทบาทในการเป็นผู้ประกอบการ โดยมุ่งการริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงต้องตอบสนองนโยบายด้านยุทธศาสตร์ และจุดเน้นดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาเลือก พร้อมกับจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาของชุมชนขึ้นภายใต้บริบทของสถานศึกษา ในทุกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยระดับอำเภอ และเพื่อให้เป็นไปตามทิศทางที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรนี้ จะต้องได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนต้องสามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้ จากการเรียนรู้ในหลักสูตรนี้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือประกอบอาชีพได้ดียิ่งขึ้น

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นบทบาท และภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ตรงตามจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การสร้างบรรยากาศ การส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาทั้งในด้านการพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และต้องเป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการเป็นผู้จัดทาสหหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การจัดทำคู่มือการสอน การให้ครูมีการเตรียมความพร้อมในการสอนของครู มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การจัดสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีการบริหารเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการนิเทศหลักสูตร การนิเทศการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการติดตาม และคอยกำกับควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสร้างระบบการประกันคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผล ต่อไป

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญต่อภารกิจต่อเนื่อง และประสิทธิภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าและทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำข้อเท็จจริงที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง พัฒนาระบบการบริหาร ให้ตรงตามภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผนวกกับการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561) ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ 2) ด้านส่งเสริมการพัฒนาสื่อ 3) ด้านการวัดและการประเมินผล 4) ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และ 5) ด้านระบบประกันคุณภาพภายในโดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 16 อำเภอ โดยมี จำนวน 209 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 136 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อหาสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทด้านผู้บริหารกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของ การวิจัย หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความ สอด คล้อง (IOC) เท่ากับ 0.6 - 1 แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 136 คน เกี่ยวกับเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ โดยภาพ รวม อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำไปใช้ในการตั้งข้อคำถามกำหนดขอบเขตตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ตอน ดังนี้

1) แบบสอบถามการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหาร

2) แบบสอบถามภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

ระยะที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และความเชื่อมั่น แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดพิมพ์ และนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานของครูโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาทกับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) เสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ซึ่งเท่ากันกับการร่วมกับกศน. ตำบล จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดซื้อจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการให้บริการ

2. การกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ด้านการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมการพัฒนาสื่อ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย

3. การปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารกับการกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.399$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติตามบทบาทด้านผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่นี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายจุดเน้นของสำนักงาน กศน. มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของปารีชาติ แก้วมณี (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ มีหลักการการบริหารคน การสร้างสังคมแห่ง การเรียนรู้ การวางแผนที่ดีในการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hinojosa,

Eliu Misael (2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการตรวจสอบการจัดการหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการตรวจสอบ โดยวิธีการกำกับดูแลกระบวนการตรวจสอบซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของหลักสูตร และผู้บริหารมีอำนาจในการกำกับติดตามประเมินผลให้เหมาะสม เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. การกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านประกันคุณภาพภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ผู้บริหาร ครู เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิริยาลักษณ์ สงณรงค์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการประกันคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพโดยภาพรวมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในระดับมาก มีการกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามบทบาท กับภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.399$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหาร อาจไม่ส่งผลต่อภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตร ฉะนั้น ถ้ามีการกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารไม่มีความจำเป็นต้องกำกับดูแลการปฏิบัติภารกิจต่อเนื่องด้านหลักสูตรอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการกระตุ้นให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานที่ใช้เวลาน้อยแต่ได้ผลงานมาก กระตุ้นให้ครูนำสื่อเทคโนโลยี สื่ออื่นๆ ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการใช้วัสดุเครื่องมือ และสื่อที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องดังกล่าวยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุน การศึกษาวิจัย และให้ความสนใจนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในเรื่องดังกล่าวยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ

1.3 ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐานการศึกษาและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาระดับมาตรฐานให้พัฒนาขึ้น โดยการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพ (SAR) ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งภายใน และภายนอก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำของผู้บริหารกับพันธกิจของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการบริหารงาน ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เอกสารอ้างอิง

1. กิริยาลักษณ์ สงนรงค์. (2557). แนวทางการประกันคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
2. ชีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ.
3. บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6(2), 214.

4. ปาริชาติ แก้วมณี. (2557). บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจังหวัดนครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
5. พัชรภาพร ราชโรจน์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทเชิงตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 5(3), 372.
6. สำนักงาน กศน. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานหัวหน้า กศน. ตำบล. รังษีการพิมพ์.
7. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. พริกหวานกราฟฟิค.
8. อุดลย์ วังศรีคุณ. (2557). การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 : ผลผลิตและแนวทางการพัฒนาวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
9. Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.
10. Hinojosa, E. M. (. (2011). Uperintendents' perceptions of curriculum management audits (Order No. 3026198). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (304719738). Retrieved from <https://search.proquest.com/docview/304719738?accountid=168828>